خرید آنلاین در gajmarket.com

درس ۱۳: زمینه‌های کودتای ۲۸ مرداد

پرسش‌های متن	پاسخ‌ها
۱. علت استعفای دکتر مصدق از نخست‌وزیری (در تیر ماه ۱۳۳۱) چه بود؟	دکتر مصدق برای مواجهه با مخالفان داخلی که در رأس آن دربار قرار داشت، از شاه خواست تا پست وزارت جنگ را در اختیار وی قرار دهد؛ چون شاه نپذیرفت، مصدق استعفا کرد.
۲. علت، چگونگی و سرانجام قیام سی تیر ۱۳۳۱ را بنویسید.	پس از استعفای دکتر مصدق، قوام‌السلطنه، طی اعلامیهٔ شدیداللحنی به طرفداران ملی شدن نفت حمله و آنان را به اجرای «اعدام‌های دسته‌جمعی» تهدید کرد. در پی آن آیت‌الله کاشانی از مردم خواست تا برای مقابله با قوام به میدان بیایند و اعلام کرد، اگر قوام نرود، اعلام جهاد خواهد کرد. همچنین اگر در بازگشت دولت دکتر مصدق اقدام نشود، آتش انقلاب را متوجه دربار خواهد کرد. در اولین ساعات روز ۳۰ تیر ماه ۱۳۳۱، مردم تهران درحالی که در محاصرهٔ نیروهای نظامی و انتظامی، تانک‌ها و زره‌پوش‌ها قرار داشتند، بی‌محابا به حرکت درآمدند و حماسه‌ای ملی و غرورآفرین خلق کردند. رشادت مردم تهران و دیگر شهرهای کشور که منجر به شهادت تعدادی از آنها شد، موجب گردید تا شاه با برکناری قوام بار دیگر دکتر مصدق را به نخست‌وزیری منصوب کند.
۳. چه عواملی همزمان با روی کار آمدن مجدد دکتر مصدق، موقعیت ایشان را مستحکم ساخت؟	۱- انتخاب آیت‌الله کاشانی به ریاست مجلس شورای ملی ۲- واگذاری وزارت جنگ به دکتر مصدق
۴. چه عواملی اختلافات میان آیت‌الله کاشانی و دکتر مصدق را تشدید می‌کرد؟	دسیسه‌چینی کانون‌های توطئهٔ خارجی (از جمله انگلستان) و عوامل داخلی (شاه و دربار)
۵. عوامل خارجی زمینه‌ساز کودتای ۲۸ مرداد کدام‌اند؟	۱- آمریکا: مواضع دولت آمریکا در قبال نهضت ملی شدن نفت از سیاست حمایت و میانجی‌گری، به‌تدریج به بهانهٔ مقابله با نفوذ کمونیست‌ها در ایران تبدیل به مداخله‌گری و توسل به عملیات براندازی و کودتا شد. ۲- انگلستان: حل بحران نفت از طریق اعمال قدرت نظامی و توسل به کودتا، برای نخستین‌بار از سوی انگلستان تحت عنوان «عملیات چکمه» طراحی شد.

@ctbooks قبل از استفاده حتما در کانال سی تی بوکز عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

۶. نُرمن شوارتسکف به چه منظوری به ایران آمد؟	پس از آن که سازمان سیا مأموریت یافت نقشهٔ کودتا را طراحی کند، ژنرال آمریکایی نُرمن شوارتسکف به منظور تشویق شاه برای مشارکت فعال کودتا به ایران آمد.
۷. عوامل داخلی زمینه‌ساز کودتای ۲۸ مرداد کدام‌اند؟	۱- حزب توده: این حزب از آغاز نهضت ملی شدن نفت، جنبش را به عنوان یک حرکت وابسته، به سرمایه‌داری غرب متهم می‌کرد. ۲- شبکهٔ بدامن: این شبکه موفق شد با نفوذ در برخی از جریان‌های سیاسی و احزاب، به ایجاد تشتت سیاسی و بدبینی به رهبران نهضت و اختلاف‌افکنی دامن بزند. ۳- شاه و دربار: شاه از پیامدهای نهضت ملی شدن نفت بیمناک بود، نیروهایی که در اطراف شاه و دربار جمع شده بودند، پیوسته درصدد بودند تا مانع به قدرت رسیدن دکتر مصدق شوند. ۴- مطبوعات: کودتاگران با استفاده از مطبوعات به سازماندهی افکار عمومی پرداختند. آنها از این طریق توانستند با ایجاد شایعات و تبلیغات ویرانگر، به تخریب شخصیت دکتر مصدق و ایجاد نارضایتی عمومی از دولت او، به تشدید اختلافات دامن بزنند.
۸. پس از آنکه آمریکا با انگلستان در براندازی دولت مصدق همراه شد، طرح «عملیات چکمهٔ» انگلستان به کدام طرح مبدل و رهبری آن به چه کسی سپرده شد؟	به «عملیات آژاکس» مبدل و رهبری آن به «کرمیت روزولت» آمریکایی واگذار شد.
۹. سرانجام حزب توده پس از کودتای ۲۸ مرداد چه بود؟	حزب توده همچون کوه یخ آب شد. گروهی از رهبران آن از کشور گریختند، گروهی برای نجات جان خود با سران کودتا همکاری کردند. برخی از اعضای آن نیز بعدها به خدمت ساواک درآمدند.
۱۰. دکتر مصدق به چه بهانه‌ای مجلس هفدهم را منحل کرد؟	به بهانهٔ نفوذ و تحریکات بیگانگان در مجلس
۱۱. انحلال مجلس هفدهم توسط مصدق چه پیامدهایی به همراه داشت؟	انحلال مجلس فرصت مناسبی برای کودتاگران فراهم کرد، زیرا مشروعیت رئیس دولت را آشکارا مخدوش کرد و باعث هموار شدن عملیات کودتا شد. کودتاگران مدعی بودند پس از انحلال مجلس شورای ملی، دیگر دولت مصدق مشروعیت قانونی ندارد.

@cipbooks قبل از استفاده حتما در کانال سی آی پی بوکس عضو شوید

خرید آنلاین در gajmarket.com

پرسش‌های نمونه

صفحهٔ ۱۲۹ کتاب درسی

۱ چه عواملی موجب شد که مصدق در دور دوم نخست‌وزیری از حمایت مردم محروم بماند؟

ضعف ساختاری و بی‌کفایتی برخی از اعضای کابینهٔ دولت، رقابت‌ها و قدرت‌طلبی‌ها، روند جدایی و بروز شکاف و تشتّت سیاسی، مانع آن شد تا بار دیگر مردم همچون واقعهٔ ۳۰ تیر در صحنهٔ مبارزه حاضر شوند.

۲ انگلستان از چه راه‌هایی همکاری آمریکا برای انجام کودتا در ایران را جلب کرد؟

انگلستان برای این کار توانست خطر حزب توده را بهانه کرده و از آن به‌عنوان وسیله‌ای برای جلب توجه افکار عمومی آمریکا سود جوید. همچنین به شرکت‌های آمریکایی اجازهٔ ورود به امور نفتی ایران را دادند.

۳ انگلستان از چه راه‌هایی به تضعیف دولت مصدق پرداخت؟

دولت انگلستان با استفاده از شبکهٔ جاسوسی خود که از دیرباز در ایران فعالیت داشت، به شکل‌های گوناگون اقدام به تضعیف دولت دکتر مصدق کرد، از جمله تحریم نفت ایران و تهدید کشورهای خریدار نفت ایران به تعقیب قضایی و مجازات.

۴ موضع حزب توده نسبت به دولت مصدق چه بود و عملکرد آن حزب در کودتای ۲۸ مرداد چگونه بود؟

حزب توده به دلیل وابستگی به شوروی، از منافع روس‌ها حمایت می‌کرد و رفتار خصمانهٔ خود را با دکتر مصدق هیچ‌گاه تغییر نداد. در فاصلهٔ کودتای نافرجام ۲۵ مرداد تا کودتای ۲۸ مرداد، حزب توده با وجود داشتن تشکیلات وسیع و سازمان نظامی، نیروهایش را از خیابان‌ها فراخواند و در برابر کودتا هیچ واکنشی به جز پایین کشیدن مجسمه‌های شاه و شعار الغای سلطنت و استقرار جمهوری دموکراتیک انجام نداد. در صورتی که آنها به دلیل پست‌های نظامی مهمی که در اختیار داشتند، می‌توانستند به شکست کودتا کمک کنند.

۵ در دورهٔ نخست‌وزیری مصدق، عناصر فعال دربار چه کسانی بودند و چگونه به تضعیف دولت مصدق پرداختند؟

اشرف پهلوی (خواهر شاه)، مادر شاه، اسدالله علم و شاپور ریپورتر، از عناصر فعال دربار به شمار می‌رفتند. آنها به همراه سفارت انگلستان، به دسیسه‌چینی و توطئه برای تضعیف دولت مصدق پرداختند. درباریان برای حفظ منافع و سلطهٔ آن دولت، حاضر به هرگونه همکاری با انگلیسی‌ها بودند.

@cipbooks